

بسمه تعالی

وزارت صنعت، معدن و تجارت
مرکز ملی فرش ایران

**دستورالعمل برگزاری دوره آموزشی
ارتقاء مهارت رفوگران و مرمت کاران فرش دستباف
(به صورت منطقه ای در استان آذربایجان شرقی)**

معاونت تحقیقات و آموزش

سال ۱۳۹۵

اهداف:

- ۱- انتقال تجارب اساتید ماهر
- ۲- بروزرسانی اطلاعات شاغلین مرمت کار
- ۳- اطلاع رسانی از آخرین قوانین و دستورالعملهای مربوطه
- ۴- پیشگیری از لطمات وارده به فرشهای با ارزش و قدیمی

ضرورت طرح آموزشی:

حفظ هویت و اصالت در انجام عملیات رفو و مرمت فرشهای قدیمی و هنری از اهمیت خاصی برخوردار است. لذا ضروری است که افرادی که به این حرفه رو آورده‌اند و به تازگی در امر مرمت فرش مشغول گردیده‌اند با روشهای جدید عملیات آشنا گردند و همچنین از تجارب اساتید این رشته بهره‌مند گردند. در این راستا و با توجه به تنوع قالی‌های ایرانی آموزش شناخت مواد و انواع بافتها نیز از ضروریات این دوره آموزشی می‌باشد. از موارد مهمی که در این دوره به آن پرداخته خواهد شد، شناخت نحوه صحیح استفاده از مواد و ابزار و همچنین شناخت و رعایت ایمنی و بهداشت توسط رفوگران خواهد بود.

جدول (۱) مشخصات کلی دوره آموزشی

موضوع	شرایط
شرایط متقاضیان شرکت در دوره آموزشی به ترتیب اولویت (توانایی‌های فنی)	۱- توانایی بافت فرش (ترکی و فارسی) ۲- توانایی چله‌کشی یا چله‌دوانی ۳- آشنایی با عیوب مختلف فرش دستباف ۴- آشنایی با مواد اولیه مورد مصرف در فرش دستباف ۵- قدرت تشخیص نوع خامه و رنگ مورد مصرف در فرش دستباف ۶- آشنایی با نقشه‌های رایج هر منطقه ۷- تاکنون در دوره‌های آموزشی روفوگران که از سوی مرکز ملی فرش ایران برگزار شده شرکت نکرده باشد
مدت زمان آموزش در طول روز	۸ ساعت
کل زمان برگزاری دوره (روز)	۳ روز
کل ساعات دوره	۲۴ ساعت (۲۰ ساعت تئوری، ۱۲ ساعت عملی)
ظرفیت پذیرش دوره	۴۰ نفر
شرایط قبولی فراگیران	۱- کسب معدل بین ۱۲ تا ۲۰ ۲- نداشتن غیبت موجه یا غیرموجه بیش از ۳ ساعت از کل مدت آموزش
کادر آموزشی	اساتید مورد تایید مرکز ملی فرش ایران (بخش نظری و عملی)
مجری دوره	- مراکز آموزشی مورد تایید مرکز ملی فرش ایران
سه‌میه استان‌ها	- آذربایجان شرقی: ۲۰ نفر (۱۰ نفر تبریز، ۱۰ نفر دیگر شهرستان‌های استان) - آذربایجان غربی: ۵ نفر - اردبیل: ۷ نفر - زنجان: ۴ نفر

جدول شماره ۲) عناوین آموزشی دوره

تجهیزات مورد نیاز	ساعت آموزش		عناوین و سرفصل‌های آموزشی	ردیف
	عملی	نظری		
	-	۳	شناخت فرشها	
فضای آموزشی مجهز به ویدئو پروژکتور و تخته وایت برد			شناخت انواع قالیها و زیراندازها، از لحاظ استان محل بافت و نوع گره به کار رفته در بافت آنها الف: شهری ب: عشایری ج: روستایی	۱
	۳	۲	انواع چله کشی و ریشه کشی	
برای بخش عملی انواع نخ، انواع سوزن، تخته و قلاب			چله کشی برای فرشهای قدمت دار که نیاز به سربافی یا حاشیه بافی دارند. الف: چله کشی به صورت پتریس به عبارتی پیوند زدن بدون سوزن - کاری که فرش ذرتی است یا صاحب آن اجازه سوزن کاری نمی دهد. ب: چله کشی تخت، تک پود و چند پود ج : چله کشی لول د: چله کشی نیم لول	۲
	۴	۴	مواد اولیه و ابزار مورد مصرف	
برای بخش عملی انواع نخ چله و خامه، انواع ابزار مرمت به تعداد فراگیران			الف: شناخت نوع چله، پود، خامه، کرک، پشم، مرینوس، پنبه و ابریشم مورد مصرف در مرمت فرش دستباف ب: شناخت نوع ریس از لحاظ کم تاب و پرتاب بودن (اصطلاحاً مغزدار یا پوک بودن پشم) پ: تشخیص نوع (ضخامت و چند گرد بودن) و جنس چله های به کار رفته در بافت فرش (پشم، پنبه، ابریشم، کرک، تلفیقی (کرک و پشم یا نخ و ابریشم) ت: تشخیص نوع و جنس الیاف و نمره آن در پشم و کرک مرینوس و ابریشم ج: تشخیص نوع مواد به کار رفته در هر منطقه چ: شناخت رنگهای به کار رفته در فرش ح: به کارگرفتن ابزار مناسب در مرمت فرش خ: شناخت انواع سوزنها و شماره بندی آنها و به کارگیری سوزن های مختلف متناسب با نقطه های متفاوت آسیب دیدگی	۳

-	۲	نحوه ارزیابی کار	
		<p>الف: نحوه ارزیابی کلی کار در یک فرش آسیب دیده از لحاظ نقاط آسیب دیده و مواد مورد نیاز</p> <p>ب: نحوه محاسبه زمان و مدت کار همچنین محاسبه و تعیین اجرت و قیمت نهایی کار</p> <p>ت: چگونگی دادن اعتماد کافی به مشتری از لحاظ کیفیت کار و اجرت دریافتی و زمان تحویل آن</p>	۴
۲	۳	سایر موارد	
		<p>الف: شناخت فرشهای تجاری و خانه‌داری</p> <p>ب: نحوه ریشه‌کشی فرشهای خانه‌داری که عدم دقت و مهارت لازم در این کار باعث وارد شدن لطمات زیاد به بازار مصرف و عدم استقبال شهروندان از رفوی فرش دستباف شده است.</p> <p>پ: دادن آموزشهای لازم به رفوگران به جهت جلوگیری از ادامه روند شیوه‌های غلط رفو</p> <p>ت: آموزش طریقه صحیح حفظ و نگهداری انواع دست بافته‌ها مانند، فرش، تابلوفرش، گلیم، گبه و ...</p> <p>ج: محاسبه تناسب کار نسبت به ارزش فرش</p> <p>ح: آموزش انجام صحیح مراحل کاری: دوگره‌ها، شیرازه‌دوزی، نواردوزی، سرنخ گیری (تونه در رفتگی یا پود در رفتگی)</p> <p>خ: سرنخ فرشها (تونه در رفتگی یا پود در رفتگی)</p> <p>د: برطرف کردن عیوب فرش، پیش از قالیشویی یا بعد از شور، پرداخت و عرضه به مصرف کننده</p>	۵
۹	۱۴	جمع کل ساعات	
		برگزاری آزمون	
		۱ ساعت	

*بدیهی است برای کلاس نظری لازم است از یک فضای آموزشی مناسب مجهز به ویدئو پروژکتور، یک دستگاه رایانه باشد.

عناوین کارهای اجرایی	مراحل اجرایی
<ul style="list-style-type: none"> - انجام فراخوان توسط سازمان و ارسال مستندات مربوط به متقاضیان برگزاری دوره به مرکز - تایید صلاحیت و تعیین مجری دوره توسط مرکز - تنظیم قرارداد یا توافقنامه و انعقاد آن با مجری توسط سازمان - تامین مکان برگزاری دوره - تامین اسکان با کیفیت مورد تایید مرکز 	مرحله مقدماتی
<ul style="list-style-type: none"> - تجهیز مکان برگزاری دوره باید مجهز به ویدئو پروژکتور و ملزومات مورد نیاز برای برگزاری کلاس های عملی - تنظیم برنامه غذایی روزانه و پذیرایی میان وعده از شرکت کنندگان مورد تایید سازمان - تامین اسکان مورد تایید مرکز با کیفیت برای استادان مدعو و ۳۰ نفر فراگیران استان های و شهرستان های همجوار - تامین هزینه رفت و آمد استادان توسط مجری دوره 	مرحله برگزاری
<ul style="list-style-type: none"> - پذیرش مدعوین - اجرای دوره ۳ روزه (طبق جدول ۲) - صدور گواهینامه و ارسال به مرکز برای تایید و امضا 	

سایر موارد:

۱. نظارت بر حسن اجرای دوره به عهده رییس اداره فرش سازمان صنعت، معدن و تجارت استان و ناظران معرفی شده از سوی مرکز ملی فرش بوده و لازم است مطابق با دستورالعمل انجام شود.
۲. صدور گواهی نامه پایان دوره، منوط به حضور مدعوین در کلیه برنامه های پیش بینی شده با رعایت سقف غیبت مجاز خواهد بود.
۳. در صورت عدم تایید گزارش عملکرد ناظران دوره ۲۰٪ از مبلغ قرارداد (که لازم است به عنوان حسن انجام کار، در قرارداد پیش بینی شود) در پایان دوره به مجری پرداخت نشده و در دیگر برنامه های آموزشی مرکز در استان هزینه خواهد شد.

فرم ثبت نام دوره آموزش ارتقای مهارت رفوگران و مرمت کاران

مدارک تکمیل است: بلی خیر

نام: نام خانوادگی: نام پدر: شماره شناسنامه:

محل صدور: تاریخ تولد: کدملی: جنسیت:

آخرین مدرک تحصیلی: رشته: معرفی شده از طرف:

سابقه فعالیت در زمینه فروش فرش دستباف:

شهرستان:

نشانی کامل منزل:

تلفن:

نشانی کامل محل کار:

تلفن:

اینجانب ..... دارنده مشخصات فردی بالا، بدینوسیله متعهد می‌شوم تا دوره آموزشی «ارتقای مهارت رفوگران و مرمت کاران» را بطور پیگیر و مستمر (طبق ساعات و روزهای تعیین شده) طی کرده و در امتحان پایان دوره نیز شرکت کنم.

امضاء:

تاریخ:

نام و نام خانوادگی داوطلب:

بدینوسیله مراتب ثبت نام برادر/ خواهر: ..... در دوره آموزشی «ارتقای مهارت رفوگران و مرمت کاران» تأیید می‌شود.

مهر و امضاء مسئول

مجری برگزاری دوره

فرم حضور و غیاب فراگیران دوره « ارتقای مهارت رفوگران و مرمت کاران »

تاریخ برگزاری : ..... نام درس: .....

ساعت برگزاری : ..... نام استاد: .....

ردیف	نام و نام خانوادگی فراگیر	امضا	ردیف	نام و نام خانوادگی فراگیر	امضا
۱			۲۱		
۲			۲۲		
۳			۲۳		
۴			۲۴		
۵			۲۵		
۶			۲۶		
۷			۲۷		
۸			۲۸		
۹			۲۹		
۱۰			۳۰		
۱۱			۳۱		
۱۲			۳۲		
۱۳			۳۳		
۱۴			۳۴		
۱۵			۳۵		
۱۶			۳۶		
۱۷			۳۷		
۱۸			۳۸		
۱۹			۳۹		
۲۰			۴۰		

بسمه تعالی

فرم شماره: ۳

فهرست اسامی فراگیرانی که دوره را با موفقیت به اتمام رسانده اند

ردیف	نام و نام خانوادگی	کد ملی	نام پدر	تاریخ تولد	شماره شناسنامه	محل صدور	شهرستان محل سکونت	شماره تماس	میزان تحصیلات

مهر و امضای مسئول اجرایی دوره:

نام و نام خانوادگی:

مهر و امضاء:

بسمه تعالی

سازمان صنعت، معدن و تجارت استان.....

فرم ارزیابی مرحله اول اجرای دوره آموزشی «ارتقای مهارت رفوگران و مرمت کاران»

فرم (الف)

نام و نام خانوادگی مسئول فرش استان:.....

عناوین	مسئول اجرا (نام و نام خانوادگی)	زمان اجرا
۱- ابلاغ شیوه نامه	مرکز ملی فرش ایران	
۲- انجام فراخوان برای انتخاب مجری	سازمان صنعت، معدن و تجارت استان	
۳- انتخاب استادان صاحب صلاحیت	مرکز ملی فرش ایران	
۴- بررسی و تایید صلاحیت مجری برگزاری دوره	مرکز ملی فرش ایران	
۵- انعقاد قرارداد با مجری و تعیین زمان برگزاری دوره	سازمان صنعت، معدن و تجارت استان	
۶- انعقاد قرارداد با استادان	مجری دوره	
۷- اطلاع رسانی فراگیران (فراخوان)	مجری دوره	
۸- انجام فرآیند ثبت نام فراگیران (اخذ مدارک/ تکمیل فرم شماره ۱)	مجری دوره	
۹- بررسی و تایید کیفیت فضای آموزشی و محل اسکان	مسئول اداره فرش	
۱۰- بررسی کیفیت تجهیزات آموزشی (ویدئو پرژکتور، تخته وایت برد و...)	مسئول اداره فرش	

تذکره ۱: این فرم توسط مسئول اداره فرش استان قبل از برگزاری دوره تکمیل خواهد شد.

تذکره ۲: لازم است تمامی مراحل فوق در کوتاهترین زمان ممکن پس از ابلاغ این دستورالعمل انجام شده و مراتب توسط مسئول فرش سازمان صنعت، معدن و تجارت استان به مرکز اعلام شود.

امضاء مسئول اداره فرش

بسمه تعالی

معاونت تحقیقات و آموزش

فرم ارزیابی مدرس دوره‌ی آموزش «ارتقای مهارت رفوگران و مرمت کاران»

فرم (ب)

فراگیر محترم: ضمن آرزوی سلامت و موفقیت با تکمیل این فرم در بهبود کیفیت آموزش مرکز ملی فرش ایران را یاری کنید.

نام استاد:

عنوان کلاس آموزشی:

خیلی ضعیف امتیاز ۱	ضعیف امتیاز ۲	متوسط امتیاز ۳	خوب امتیاز ۴	عالی امتیاز ۵	عناوین سؤالات
					۱- قدرت بیان
					۲- رعایت زمانبندی در ارائه مطالب
					۳- مهارت و تجربه مدرس
					۴- میزان تسلط علمی مدرس
					۵- میزان جلب مشارکت فراگیرا
					۶- پاسخگویی به پرسش‌ها و رفع اشکالات فراگیران
					۷- رفتار و اخلاق مدرس
					۸- حضور منظم و به موقع مدرس در کلاس
					۹- استفاده از وسایل کمک آموزشی برای انتقال مطالب
					۱۰- ارائه مطالب مرتبط و تدریس موضوعات مورد نیاز فراگیران

تذکره ۱: این فرم توسط فراگیران دوره تکمیل خواهد شد.

تذکره ۲: نماینده سازمان صنعت، معدن و تجارت استان لازم است برای هر مدرس یک بار از تمامی فراگیران نظرخواهی کند.

☐ عالی	☐ خوب	☐ متوسط	☐ ضعیف	☐ خیلی ضعیف
بین ۴۱-۵۰ امتیاز	بین ۳۱-۴۰ امتیاز	بین ۲۱-۳۰ امتیاز	بین ۱۱-۲۰ امتیاز	بین ۱-۱۰ امتیاز

فرم ج

امتیاز ارزیابی

بسمه تعالی

استان مجری:

فرم ارزیابی اجرای دوره

در حد استاندارد است

(بین ۱۶۰-۱۰۰ امتیاز)

در حد استاندارد نیست

(بین ۹۹-۰ امتیاز)

وضعیت	عالی	امتیاز	خوب	امتیاز	متوسط	امتیاز	ضعیف	امتیاز
۱- وضعیت مکان آموزشی کلاس و کارگاه آموزشی از نظر:	*	*	*	*	*	*	*	*
الف) ابعاد (بازای هر نفر ۲ متر و بالاتر [عالی] - بین ۱/۵ تا ۲ متر [خوب])	○	۱۰	○	۸	○	۴	○	۰
ب) نور (روشنایی بودن سایه و مناسب [عالی] - مناسب [خوب])	○	۵	○	۴	○	۲	○	۰
ج) وسایل گرمایشی و سرمایشی	○	۶	○	۴	○	۲	○	۰
د) وضعیت ظاهری کلاسها (رنگهای روشن [عالی] رنگهای ترکیبی روشن [خوب])	○	۶	○	۴	○	۲	○	۰
۲- برگزاری سر وقت کلاسها طبق برنامه تنظیمی	○	۶	○	۴	○	۲	○	۰
۳- میزان مهارت و تجربه مدرسین دوره نظری	○	۱۰	○	۵	○	۲	○	۰
۴- میزان مهارت و تجربه استادکاران بخش عملی	○	۱۰	○	۵	○	۲	○	۰
۵- میزان استفاده و بهره‌برداری از تجهیزات کمک آموزشی	*	*	*	*	*	*	*	*
الف - فیلم آموزشی (در صورت استفاده و موضوعیت داشتن آن [عالی])	○	۱۰	-	-	-	-	-	-
ب) ویدئوپروژکتور و power point (در صورت استفاده و موضوعیت داشتن آن [عالی])	○	۲۰	-	-	-	-	-	-
ج) عکس (در صورت استفاده و موضوعیت داشتن آن [عالی])	○	۱۰	-	-	-	-	-	-
د) در اختیار گذاشتن ملزومات و تجهیزات رفو و مرمت	○	۲۰	-	-	-	-	-	-
۶- نحوه پذیرایی و اسکان	*	*	*	*	*	*	*	*
الف) کیفیت غذا و پذیرایی	○	۱۲	○	۸	○	۴	○	۰
ب) ایاب و ذهاب (در صورت استفاده [عالی])	○	۱۰	-	-	-	-	-	-
ج) خوابگاه (تخت - رختخواب - مساحت سرویس بهداشتی و ...)	○	۱۵	○	۸	○	۲	○	۰
۷- مواد اولیه	*	*	*	*	*	*	*	*
الف) استفاده از مواد اولیه هنگام تدریس (مواد اولیه به مقدار مورد لزوم و منطبق با دروس)	○	۱۰	○	۷	○	۳	○	۰

حداکثر امتیاز در این ارزیابی ۱۶۰ می باشد.

چنانچه مجری دوره بین ۱۶۰-۱۰۰ امتیاز کسب نماید، برای اجرای دوره بعدی نیز انتخاب خواهد شد.

لازم است این فرم در پایان دوره توسط کلیه فراگیران تکمیل شده و در اختیار معاونت تحقیقات و آموزش مرکز ملی فرش ایران قرار گیرد

بسمه تعالی

معاونت تحقیقات و آموزش

کاربرگ ارزیابی نهایی دوره‌های آموزشی

فرم (د)

نام و نام خانوادگی ارزیاب ارشد از مرکز: .....

عناوین	عالی امتیاز ۵	خوب امتیاز ۴	متوسط امتیاز ۳	ضعیف امتیاز ۲	خیلی ضعیف امتیاز ۱
۱- ارزیابی فرم‌های شماره ۱ و ۲					
۲- ارزیابی فرم شماره ۳					
۳- بررسی قرارداد مجری					
۴- بررسی نحوه اجرای برنامه مطابق با زمانبندی برگزاری دوره					
۵- بررسی قرارداد استادان					
۶- ارزیابی نحوه اطلاع رسانی و ثبت نام فراگیران					
۷- بررسی تناسب فراگیران با موضوع آموزش					
۸- بررسی کیفیت فضای آموزشی					
۹- بررسی کیفیت تجهیزات آموزشی (ویدئوپروژکتور، تخته وایت برد و ...)					
۱۰- کیفیت غذا یا پذیرایی و میان وعده‌ها					
۱۱- سرعت و دقت مسئول اداره فرش در انجام مراحل دوره					
۱۲- میزان همکاری مسئولان سازمان صنعت، معدن و تجارت با اداره فرش					

خیلی ضعیف	ضعیف	متوسط	خوب	عالی
☐	☐	☐	☐	☐
بین ۲۰ - ۱۰ امتیاز	بین ۳۰ - ۲۱ امتیاز	بین ۴۰ - ۳۱ امتیاز	بین ۵۰ - ۴۱ امتیاز	بین ۶۰ - ۵۱ امتیاز

تذکره ۱: این کاربرگ توسط ارزیاب ارشد تکمیل خواهد شد

تذکره ۲: بدیهی است امتیاز فوق برای رد یا قبول دوره و تعیین سیاست آموزشی مرکز در دوره های آتی مد نظر قرار خواهد گرفت

